

**MORA
KOMMUN**

KOMMUNPLAN 2022

MED UTBLICK 2023–2024

Kommunplan 2022

Budget och verksamhetsmål för året 2022 med utblick 2023–2024

Fastställd av:	Kommunfullmäktige 2021-06-21
Reviderad av:	Kommunfullmäktige 2021-11-22
Produktion:	Kommunstyrelseförvaltningen
Dnr:	KS 2021/00044 041

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MÅLBILD 2030	4
VÄRDEGRUND	4
INLEDNING	5
STYRMODELL.....	5
EKONOMISTYRNING	6
PRIORITERADE MÅLOMRÅDEN OCH MÅL	6
MÅLOMRÅDE 1: TILLVÄXT OCH UTVECKLING.....	7
MÅLOMRÅDE 2: LIVSLÅNGT LÄRANDE.....	8
MÅLOMRÅDE 3: LIVSKVALITET FÖR ALLA.....	9
MÅLOMRÅDE 4: VÅR HÅLLBARA KOMMUN.....	11
MÅLOMRÅDE 5: EFFEKTIV ORGANISATION	12
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN	14
OMVÄRLDSANALYS 2021 MED SIKTE MOT 2030.....	14
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	16
BEFOLKNINGSUTVECKLING.....	17
KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	18
RESULTAT	18
PENSIONER	19
EKONOMISKA RAMAR.....	19
AVSÄTTA MEDEL.....	21
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR.....	22
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - EXPLOATERING	23
RESULTATBUDGET	24
KASSAFLÖDESBUDGET	25
BALANSBUDGET	26
DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR	27
INVESTERINGSBUDGET	28
EXPLOATERINGSBUDGET	29
UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN	30
KOMMUNFULLMÄKTIGE	30
KOMMUNSTYRELSE.....	30
VALNÄMND.....	30
ÖVERFÖRMYNDARE.....	30
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND.....	31
SOCIALNÄMND.....	31
SERVICENÄMND.....	32
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND.....	32
TEKNISK NÄMND	32
BYGGNADSNÄMND	32
GEMENSAM SERVICENÄMND IT	33
GEMENSAM GYMNSIENÄMND	33
GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING	33
MORA ORSA MILJÖNÄMND	33
GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION.....	33
MORAVATTEN AB	34
MORASTRAND AB.....	34
BRANDKÅREN NORRA DALARNA	34
EKONOMISK ORDLISTA	35

MÅLBILD 2030

Målbilden pekar ut riktningen för hur Mora ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Det är en bild som beskriver hur det ser ut i kommunen i framtiden. Det är från målbilden och övriga styrdokument, uppdrag och regelverk som nämndernas verksamhetsplanering utformas.

Hållbara Mora – stärkt social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

Året är 2030. I Mora bor nu 22 000 invånare varav drygt hälften bor i tätorten. Mora erbjuder en genuin, aktiv, välkomnande och vacker livsmiljö med goda förutsättningar att leva, bo och verka genom hela livet. Genom platsvarumärket har Moras egna särdrag lyfts fram och bidragit till att öka attraktionskraften. Vi har goda boendemiljöer som lockar nya invånare till Mora, där de hittar möjligheter att kombinera ett tryggt och aktivt liv med arbete. Föreningslivet är rikt, öppet för alla och fyller en viktig funktion i samhället. Det finns olika slag av bostäder och många bor i egna småhus. Goda kommunikationer och ny teknik skapar frihet att välja Mora som bostadsort och ett liv nära naturen på en vacker och tilltalande plats, trots att arbetsplatsen kanske ligger långt därifrån. Nästan alla använder internet och digitala tjänster dagligen. Viss fritidshusbebyggelse är omvandlad till åretruntbostäder eller säsonsboende, vilket gör det möjligt att upprätthålla service på landsbygden. I planeringssammanhang prioriteras rörlighet till fots och per cykel, och därför är det nu många Morabor som möts i mellanrummen på gator, torg och i grönområden på väg till skola, arbete och för att handla. Vinsterna är många, förbättrad folkhälsa, trygga och attraktiva miljöer, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Tack vare energieffektivisering och utbyggnad av förnybar energi har de fossila energikällorna utvecklats i snabb takt och kommer att vara helt utfasade till år 2045. I hållbara Mora är livsmedelsproducenterna hjältar och bidrar till ett öppet och levande kulturlandskap. Bra mat är enligt konsumenterna giftfri och säker, näringsrik, närodlat och hållbart producerad.

VÄRDEGRUND

Mora kommuns värdegrund, *Mora för utveckling*, anger riktningen för det förhållningssätt som ska genomsyra all verksamhet i Mora kommun. Den är gemensam för alla verksamheter och den naturliga utgångspunkten för varje medarbetare och förtroendevald i det dagliga arbetet och i mötet med invånare och övriga intressenter.

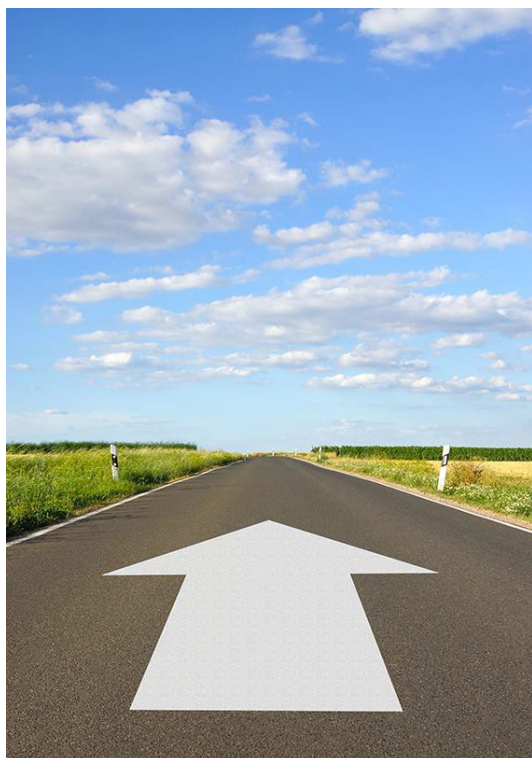
Mora för utveckling uppnår vi genom att vi:

- Tar initiativ till utveckling samt möter utmaningar och nya förutsättningar med ett positivt förhållningssätt.
- Tar ansvar för verksamheten samt vår egen och andras arbetsituation.
- Har medborgaren/kunden i fokus, genom att vara serviceinriktade och genom att bemöta alla med respekt.

INLEDNING

Kommunplan 2022 med utblick mot 2023 – 2024 redogör för kommunens politiska vilja med verksamhet och ekonomi. Här redovisas vilka mål som ska nås med befintliga resurser. Kommunplanen utgör kommunens budget enligt 11 kapitlet kommunallagen. Innehållet i kommunplanen styrs av planeringsanvisningarna som kommunstyrelsen fastställer. Enligt planeringsprocessen är huvudprincipen att kommunplanen beslutas i juni av kommunfullmäktige och revideras under hösten för att gälla under kommande år samt med utblick över ytterligare två år.

STYRMODELL

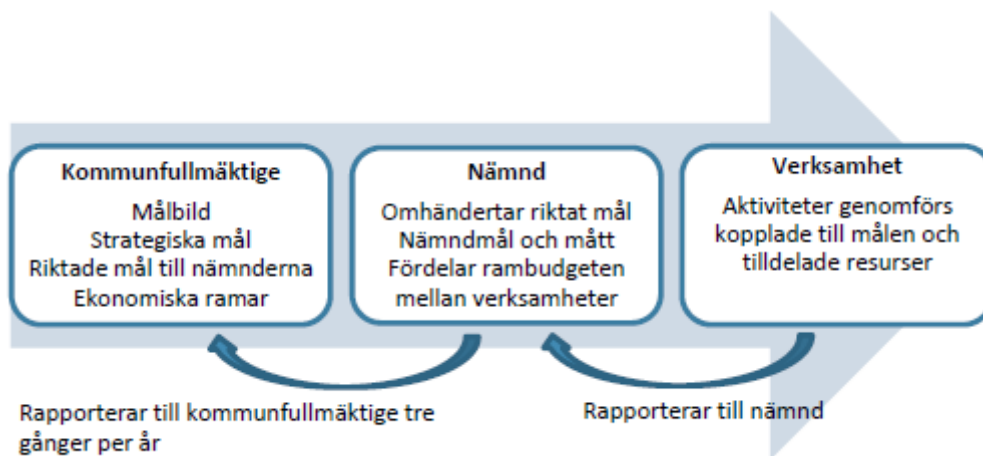

Mora tillämpar mål- och resultatstyrning som grund för att prioritera och styra kommunens utveckling. Planering och genomförande ska utgå från ett internt och ett externt perspektiv. Det externa perspektivet har medborgarna i fokus och handlar om verksamhet, service och bemötande som kommunen levererar. Det interna perspektivet har medarbetaren och organisationen i fokus och handlar om förutsättningar som har betydelse för att man ska kunna genomföra verksamhet och nå resultat.

Med utgångspunkt från målbilden formuleras strategier och mål som syftar till att styra resurserna så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Ett viktigt övergripande ramverk för kommunens målarbete är *Strategi Hållbara Mora*. Med utgångspunkt från målbilden har kommunfullmäktige beslutat om 9 strategiska mål. De beskriver vad kommunen ska uppnå och kan ses som den övergripande strategin för kommunens utveckling. Till de strategiska målen finns 17 riktade mål, samt 3 mål för effektiv organisation. Genom de riktade målen åtar sig nämnderna att uppnå den strategiska planens mål. Nämnderna beslutar sedan om verksamhetsspecifika mål.

Strategi Hållbara Mora är kommunens fundament i arbetet med att stärka den hållbara utvecklingen – social, ekonomisk och miljömässig – med medborgarna i fokus. Strategin innebär ett utvecklat handlingsinriktat och tvärasektoriellt arbete som skapar förutsättningar för gemensamt lärande och lägger grund för ett perspektiv som innebär att koncernen som helhet skapar bästa möjliga lösningar för hållbar utveckling, med år 2030 som planeringshorisont. *Strategin* är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet.

Det övergripande målet med den strategiska planen för innevarande mandatperiod ska vara lika med Hållbara Moras första och övergripande utvecklingsområde: **”Stärk det tvärasektoriella arbetet för hållbara Mora”**. Ingen nämnd eller styrelse äger enskilt frågan om hållbarhet. Frågan om hållbar utveckling ryms inom kommunens samtliga verksamheter och måste hanteras tvärasektoriellt. Ledarskap med förändringskraft och medborgarfokus samt ett uttalat, brett och effektivt arbete med helhetssyn är viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande. Därutöver bygger ett framgångsrikt hållbarhetsarbete på samverkan och samarbete. Samarbetet mellan kommunerna i Dalarna är under fortsatt utveckling. Det hittillsvarande samarbetet har bland annat resulterat i ett gemensamt räddningstjänstförbund i norra Dalarna samt ett gemensamt e-arkivcentrum för samtliga länets kommuner. Därutöver finns ett närmare samarbete med Orsa och Älvdalens kommuner på flera områden, vilket är viktigt att vårda och stärka under kommande år.

EKONOMISTYRNING

Organisationen utövar ekonomistyrning i det löpande arbetet när den planerar, följer upp, analyserar och styr. Den sätter ekonomiska mål i relation till uppdragen och vidtar olika åtgärder för att nå målen. Ekonomistyrningen präglas därför av prioriteringar både av vad som görs och hur det görs. Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär att styra ekonomin både i ett kortare och längre perspektiv. Dagens behov ska tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Kommunen måste därför planera för att intäkterna täcker kostnaderna.

PRIORITERADE MÅLOMRÅDEN OCH MÅL

Utvecklingen i Mora kommun ska vara hållbar och grundas i Agenda 2030 och de globala målen som konkretiserar innebörden av de tre hållbarhetsperspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Målområde	Strategiskt mål
Tillväxt och utveckling	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisera för hållbar utveckling • Främja hållbart företagande • Stödja vägen till arbete
Livslångt lärande	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar • Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolåren
Livskvalitet för alla	<ul style="list-style-type: none"> • Ge alla barn en bra start i livet • Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen
Vår hållbara kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle • Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda

MÅLOMRÅDE 1: TILLVÄXT OCH UTVECKLING

STRATEGISKT MÅL: DIGITALISERA FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING

Digitaliseringen utvecklas snabbt och har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Människor förväntar sig i allt högre grad att snabbt, enkelt och säkert kunna sköta sina ärenden, få tillgång till information och ha möjlighet till inflytande genom digitala kontaktvägar.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till kommunstyrelsen och alla nämnder Digitalisering är en självklar del i verksamhetsutvecklingen	Antal e-tjänster som vänder sig till externa användare	>9	öka	öka	Delår 2021 8
Till tekniska nämnden Tillhandahålla fiberbaserat bredband till företag och hushåll	Anslutningsgrad i utbyggda områden, procent	>75	>75	>75	72
	Tillgång till bredband med minst 1 Gbt/sek (mål 2025 98)	>98	>98	>98	98

STRATEGISKT MÅL: FRÄMJA HÅLLBART FÖRETAGANDE

Mångas medverkan krävs för att leda världen i rätt riktning och företagen, med sin innovationskraft och förmåga till samarbete, är viktiga aktörer i arbetet med att hitta långsiktiga hållbara lösningar. Hållbart företagande handlar om att arbeta smartare, att utveckla nya varor, tjänster och affärsmodeller med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i fokus.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och miljönämnden Moras näringslivsklimat ska ha en positiv utveckling	Företagarnas helhetsbedömning av servicen i myndighetsutövningen	>76	>78	>78	73
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet bygglov	>60	>70	>70	63
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet livsmedelskontroll	>75	>78	>78	76
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet miljö- och hälsoskydd	>78	>78	>78	68

Nyckeltal

- Svenskt näringslivs ranking om företagsklimat, placering (KS)
- Antal nystartade företag som överlevt tre år (UC) (KS)
- Planlagd mark för verksamheter, hektar (KS)
- Unga (gymnasieelever) som kan tänka sig att starta eget företag i framtiden (KS)
- Andel unga 20–29 år bosatta i Mora kommun, som driver eget företag (KS)

STRATEGISKT MÅL: STÖDJA VÄGEN TILL ARBETE

En väl fungerande arbetsmarknad är en arbetsmarknad som präglas av hög sysselsättning och låg arbetslöshet och där hela arbetskraftens potential tas tillvara.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till kommunstyrelsen Ta tillvara tillgänglig kompetens	Andel upphandlingar med sociala krav, procent	>10	>10	>10	-

Nyckeltal

- Långtidsarbetslöshet 25–64 år (KS)
- Lämnat etableringsuppdraget (KS)
- Faktisk pensionsålder för folkbokförda i Mora kommun (KS)
- Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd (SN)
- Andel invånare 17–24 år som varken studerar eller arbetar, procent (KS)

MÅLOMRÅDE 2: LIVSLÅNGT LÄRANDE

STRATEGISKT MÅL: UTVECKLA LÄRANDE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING OCH HÅLLBARA LIVSSTILAR

Syftet med Agenda 2030 är att åstadkomma en samhällsförändring. Detta förutsätter förändrade förhållningssätt och beteenden, vilket kräver kunskap om och engagemang för hållbar utveckling.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till kommunstyrelsen Hållbarhetsmedlen nyttjas och söks av flera olika verksamheter årligen	Andel medel som söks varje år, procent	100	100	100	122

Nyckeltal

- Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, geografiskt område (KS)

STRATEGISKT MÅL: GE BARN OCH UNGA GODA FÖRUTSÄTTNINGAR GENOM SKOLÅREN

Alla barn och unga behöver en stadig grund att stå på. En skola som bidrar till alla barns lärande och utveckling. En lärmiljö som är tillgänglig ur ett pedagogiskt, socialt och fysiskt perspektiv skapar förutsättningar för alla barn och elever att ta del av lärande och gemenskap. Lärande och utveckling sker även under den fria tiden genom deltagande i idrott, kultur och föreningsliv.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till för- och grundskolenämnden Alla barn och elever når målen i skolan	Genomsnittligt meritvärde för årskurs 9	224	224	224	226

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till för- och grundskolenämnden Alla elever är trygga och har studiero i skolan	Elevernas syn på trygghet, tillit och studiero (grundskolan), procent	>85	>85	>85	69
Till gymnasienämnden Varje elev ska utvecklas mot sin fulla potential	Andel elever med högskoleförberedande examen, procent	>99	>99	>99	89
	Andel elever med yrkesexamen, procent	>99	>99	>99	83
Till gymnasienämnden Attraktiv gymnasieskola i regionen	Andel förstahandssökande elever till gymnasieskolan från kommuner inom förvaltningsområdet, procent	>70	>70	>70	67
Till gymnasienämnden Skolan ska vara en trygg arbetsplats	Andel elever som känner sig trygga på skolan, procent	>90	>90	>90	88,43
Till kultur- och fritidsnämnden Alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kultur- och fritidsupplevelser, läslust och eget skapande	Unika elever i kulturskolan, antal/invånare 6–19 år, andel procent	>14	>14	>14	13
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 5–20 år	>42	>42	>42	41

Nyckeltal

- Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel, procent (FoG)
- Skolans personal lyssnar på elevrådet och tar dem på allvar (KS)
- Barnbokslån i kommunala bibliotek (KoF)
- Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, procent (FoG)
- Andel ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, procent (GN)

MÅLOMRÅDE 3: LIVSKVALITET FÖR ALLA

STRATEGISKT MÅL: GE ALLA BARN EN BRA START I LIVET

En bra start i livet handlar om att ge barn goda uppväxtvillkor och goda förutsättningar för deras språkliga, kognitiva, sociala, fysiska och emotionella utveckling.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till för- och grundskolenämnden Förskolan ger alla barn förutsättningar att lyckas	Personalens och föräldrarnas syn på barnens utveckling av förmågor och förståelse, procent nöjdhetsgrad	>80	>80	>80	86,2

Nyckeltal

- Invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll (SN)
- Nöjd Medborgar-Index – Förskolan (FoG)

STRATEGISKT MÅL: BIDRA TILL HÄLSPFRÄMJANDE OCH HÅLLBARA MILJÖER OCH SAMHÄLLEN FÖR ALLA

Hur vi utformar staden och våra bostadsområden påverkar hur vi arbetar, lever och förflyttar oss vilket i sin tur möjliggör en god livskvalitet. Våra livsmiljöer ska formas utifrån en helhetssyn, det vill säga goda sociala och fysiska egenskaper.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till socialnämnden, för- och grundskolenämnden och kommunstyrelsen Våra verksamheter präglas av delaktighet och inflytande	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, procent	>94	>94	>94	89
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, procent	>80	>80	>80	66
	Brukarbedömning boende LSS totalt – brukaren trivs alltid hemma, procent	>80	>80	>80	68
	Andel elever i årskurs 4–9 som anser sig ha möjlighet att berätta vad de tycker till dem som bestämmer i kommunen, procent	>60	>60	>60	59,8
	Delaktighetsindex, procent	>65	>65	>65	68
Till kultur- och fritidsnämnden I Mora ska det finnas ett brett utbud av kultur-, idrott-, och fritidsaktiviteter för såväl yngre som äldre	NMI - Nöjd medborgarindex – kulturutbud, procent	>65	>65	>65	59
	NMI - Nöjd medborgarindex – idrotts- och motionsanläggningar, procent	>65	>65	>65	64
Till servicenämnden Medborgare blir bra bemötta i kontakt med kommunen	Nöjda efter kontakt, andel (procent)	85	85	85	-
	Nöjda med tjänstepersonens engagemang, andel (procent)	90	90	90	-

Nyckeltal

- Invånare bra självskattat hälsotillstånd (KS)
- Anmälda våldsbrott i offentlig miljö (KS)
- Trygghetsindex (KS)
- Ungas egen skattning om sin hälsa (digitala elevhälsosamtal) (GN och FoG)
- Nyproducerade bostäder (KS)
- NMI - Nöjd medborgarindex – Bemötande och tillgänglighet (KS)

MÅLOMRÅDE 4: VÅR HÅLLBARA KOMMUN

STRATEGISKT MÅL: AKTIVT ARBETE FÖR FOSSILFRITT OCH ENERGIEFFEKTIVT SAMHÄLLE

Det råder ingen tvekan om att vi upplever en global uppvärmning och att denna är ett resultat av mänsklig aktivitet. Vi har en utmaning i att minska utsläppen från konsumtion och från transportsektorn.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till servicenämnden och kommunstyrelsen Minskad klimatpåverkan	Mängd fossila utsläpp från Mora kommun och de kommunala bolagens tjänsteresor, ton	<464	<426	<388	584
	Andel fossiloberoende fordon i kommunens fordonspark, procent	>50	>60	>70	4,6
	Andel upphandlingar med miljökrav, procent	>70	>70	>70	-

Nyckeltal

- Energianvändning kommunala byggnader (TN)
- Slutanvändning energi inom hushåll inom det geografiska området, MWh/inv (KS)
- Andel fossiloberoende fordon, geografiskt område (KS)
- Mängd utsläpp av växthusgaser i den geografiska kommunen, ton/invånare (KS)

STRATEGISKT MÅL: NATURENS RESURSER OCH EKOSYSTEM ÄR HÅLLBART ANVÄNDA

Naturen är viktig ur flera aspekter tex biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreation. Sverige har i likhet med andra länder en utmaning när det kommer till samhällets avvägningar mellan att bevara och stärka den biologiska mångfalden och att nyttja naturresurser för en växande bioekonomi och ett fossilfritt samhälle. Hållbar konsumtion och produktion är en utmaning och har stor betydelse för utvecklingen.

Riktade mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Till servicenämnden Lokalproducerade varor i de kommunala köken ska öka	Andel närproducerade och närodlade råvaror inköpta av kostenheten, procent av inköpt livsmedelsvärde	>36	>36	>38	35
Till servicenämnden Mängden matavfall inom den kommunala organisationen ska minska till förmån för hållbart nyttjande av naturens resurser	Matsvinn i den kommunala organisationen, procentuell minskning jämfört med 2018 års nivå	>25	>28	>28	23

Nyckeltal

- Åkermark (areal i hektar) (KS)
- Skyddad natur (KS)
- Betesmark (areal i hektar) (KS)
- Insamlat hushållsavfall (KS)

MÅLOMRÅDE 5: EFFEKTIV ORGANISATION

KOMMUNENS EKONOMI SKA VARA LÅNGSIKTIG OCH HÅLLBAR

Mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Kostnadseffektiv verksamhet och organisation	Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2022–2023. Därefter är målsättningen att årets resultat ska uppgå till minst 2 procent.	>1,0	>1,0	>2,0	2,1
	Självfinansieringsgraden, som snitt under en 5-årsperiod, ska vara minst 50 procent.	>50	>50	>50	222
	Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser, procent	öka	öka	öka	28

Självfinansieringsgrad definieras som kassaflöde från den löpande verksamheten (dvs resultatet justerat för ej likviditetspåverkande poster) dividerat med nettoinvesteringar.

Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

Nyckeltal

- Kommunkoncernens låneskuld per invånare 31/12, kronor
- Kostnad per barn i förskolan
- Kostnad per elev i grundskolan
- Kostnad per elev i gymnasieskolan
- Kostnad per brukare särskilt boende
- Kostnad per hemtjänsttagare
- Kostnad fritidsverksamhet kr/inv
- Kostnad kulturverksamhet kr/inv
- Bruttokostnad för lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn
- Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev
- Kostnad för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev

KOMMUNENS ARBETSPLATSER ÄR HÅLLBARA OCH HÄLSOSAMMA

Mål	Mått	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Utfall 2020
Hållbara och hälsosamma arbetsplatser för kompetensförsörjning där heltid är norm	Prestationsnivå	75	75	75	71,4
	Upprepad korttidsfrånvaro, procent (avser andel som haft fem eller fler sjukfrånvarotillfällen på 12 månader)	minska	minska	minska	
	Total sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid	6,0	6,0	6,0	8,6
	Andel heltidsanställda, procent	80	80	80	68 (2019)
	Andel heltidsarbetande, procent	75	80	80	62 (2019)

Nyckeltal

- Åldersspridning
- Lönespridning
- Timanställda
- Övertid/fyllnadstid
- Intern och extern rörlighet

KOMMUNENS TVÄRSEKTORIELLA ARBETE SKA STÄRKAS

Mål/mått

- Medborgare kan utföra huvuddelen av sina kommunrelaterade ärenden digitalt senast år 2022.
- Kommunens resultat i bemötande och tillgänglighet NMI, ska vara minst 65 år 2022.
- Strategi Hållbara Mora och dess sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv på hållbarhet, ska vara ett naturligt stödverktyg i samband med ärendeberedning och beslut.

Mått (aktiviteter)

- Antal utförda insatsområden i strategisk plan

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN

OMVÄRLDSANALYS 2021 MED SIKTE MOT 2030

Omvärldsbevakning och omvärldsanalys är en ständigt pågående process som hjälper oss att i möjligaste mån vara beredda på förändringar i omvärlden som påverkar de kommunala verksamheterna direkt eller indirekt. Den pågående pandemin har på kort tid satt djupa avtryck på samhällsutvecklingen och medför stora förändringar för världen, Sverige och Mora även på längre sikt. 2021 års omvärldsanalys är därför starkt präglad av rådande pandemi då hela kommunsektorn står inför en situation där åtgärder krävs för att kortsiktigt klara sig ur pandemin samtidigt som det krävs insatser för att bygga långsiktig hållbarhet. Den pågående pandemin har kastat in världen i en hög grad av osäkerhet och sårbarheten för våra samhällen är påtaglig.

Det finns fem övergripande drivkrafter, även kallade megatrender, som påverkar såväl Sverige som övriga världen och driver på övriga mindre trender och samspelar med varandra. De är ofta svåra att påverka lokalt och regionalt och konsekvenserna av dem kan se olika ut i olika delar av Sverige. Men oavsett om drivkrafterna utgör möjligheter, hot, eller både och, så måste man lokalt och regionalt ha en strategi för att möta dem. De som bäst förstår och förmår att hantera dessa fundamentala drivkrafter kan också bäst dra fördelar av dem.

MÖJLIGHETER OCH UTMANINGAR KOPPLADE TILL PRIORITERADE TRENDER

I omvärldsanalys 2021 med sikte mot 2030 beskrivs tre trender. De tre trenderna i Moras nära omvärld påverkar hela kommunen, både som organisation och geografiskt område. Varje trend innebär såväl möjligheter som utmaningar för vår kommun.

Trend 1: Äldres hälsa

- När vi blir fler äldre ökar behoven av att anpassa den fysiska miljön och utforma färdmedel, bostäder, verksamheter och aktiviteter utifrån ett äldreperspektiv. Det gör det möjligt för fler äldre att leva ett mer aktivt liv och att bo kvar längre i hemmet. Det finns samtidigt ett behov av att stärka möjligheterna för äldre att kunna förändra sin boendesituation och vid behov ställa om till ett mindre och mer tillgänglighetsanpassat boende.
- Vi behöver stärka äldreperspektivet i vår planering, utveckla vårt förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skapandet av det nya kulturhuset kan komma att spela en viktig roll. Det är av stor betydelse att kulturhuset signalerar att där finns plats för äldre.
- Utveckla samverkansmodeller för äldre och säkerställ jämlik hälsa i planering och strategier. till exempel är äldre ett uttalat fokusområde i det kommande kultur- och idrottspolitiska programmet.
- Det behövs en organisation som främjar nytänkande och utveckling. I detta ingår planer för verksamhetsutveckling med stöd av digitala arbetsätt och strategiska satsningar. Fortsätt med Hållbara idéer! Etableringen av objektförvaltningen "Vård, stöd, sysselsättning och social omsorg" möjliggör ett strukturerat arbete med effektiviseringsbehov och systemstöd.
- Säkerställ god arbetsmiljö och en hög kompetensnivå inom äldreomsorgen för god och säker vård och omsorg. Möjligheterna till utbildning och vidareutbildning måste vara goda, tillgängliga och flexibla.
- Skapa fler möjligheter till stimulerande aktiviteter och meningsfulla möten mellan generationer.
- Om en kris eller konfliktsituation skulle drabba oss får det konsekvenser på hälsan hos medborgarna beroende på vad som sker. Hur rustar vi äldreomsorgen för att möta nya/andra kriser?

Trend 2: En livsmedelsförsörjning i förändring

- Vi har tappat mycket åkermark sedan mitten av 1900-talet. Värst är det att vi har tappat sådan mark som inte går att återställa. Det är viktigt att ta hänsyn till jordbruksmark vid planering och byggande i enlighet med strategi Hållbara Moras riktlinjer.
- Åldersstrukturer, många lantbrukare är äldre. Kan vi underlätta generationsskiften? Hur sänker vi trösklarna för att skapa nya jobb inom sektorn? Hur underlättar vi ägarbyten? Kan det finnas intresse för andelsjordbruk.
- Offentlig upphandling - ett viktigt verktyg som kommunen använder för att öka andelen närproducerat.
- Vi har ökat vår konsumtion av livsmedel på ett sätt som vårt jordbruk inte klarar att svara upp till. Produktionen skulle behöva vara dubbelt så hög per hektar i Sverige och i Dalarna som i resten av världen för att klara självförsörjningen.
- Tätortsnära gårdar och jordbruk har utöver försörjningssäkerhet, stora sociala, rekreativa och pedagogiska värden. I ett framtidsperspektiv blir de tätortsnära jordbruksmarkerna ännu viktigare. I krissituationer kommer dessa marker fylla en mycket viktig funktion för kommunens livsmedelsförsörjning. På lång sikt är de också betydande för att skapa lokala försörjningssystem som ger möjlighet till lokala kretslopp och minskad miljöbelastning.

Trend 3: Tillit – transparens och kommunikation

- Tillitsstrukturer kan förändras med transparens, kommunikation, inkludering och förankring. Dessa är de tydligaste verktygen som framgångsrika kommuner nyttjar. Här är rättssäkerheten och processen viktig i stort som smått. Det är exempelvis viktigt att möjligheten till att överklaga beslut finns men också att det är tydligt när det inte längre går att överklaga ett beslut. Synpunkter ska bemötas sakligt och korrekt.
- Tillitsstrukturer kan förändras med transparens, kommunikation, inkludering och förankring. Dessa är de tydligaste verktygen som framgångsrika kommuner nyttjar. Här är rättssäkerheten och processen viktig i stort som smått. Det är exempelvis viktigt att möjligheten till att överklaga beslut finns men också att det är tydligt när det inte längre går att överklaga ett beslut. Synpunkter ska bemötas sakligt och korrekt.
- Att öka invånarens upplevelse av delaktighet kan göras med kommunikation mellan invånare, organisationer, företag och andra grupper. Vi som kommun kan arbeta mer med medborgardialoger och att sprida positiva budskap i olika kanaler för att skapa tillit och även ökad delaktighet.
- Ett bra bemötande och effektiv myndighetsutövning ska vara en självklarhet. Medborgarnas och företagets syn på kommunen påverkas mycket av om de känner sig väl bemötta, om vi handlägger ärenden snabbt och effektivt och om beslut känns rättvisa. Den som är nöjd med sina myndighetskontakter har en större generell tillit till andra samhällsfunktioner, även till dem som personen inte haft någon egen erfarenhet av.
- Genom samhällsplanering kan form, funktion och upplevelser på ett bättre sätt tillföras en plats. Chanserna för fördjupad kontakt mellan människor ökar om vi har tillräckligt många bra mötesplatser som samlar många olika grupper av människor. Utomhusmiljöer som är nedskräpade, där byggnader inte underhålls ordentligt korrelerar starkt med faktorer som stress, minskad trygghet och en känsla av utsatthet hos boende.

Omvärldsanalys 2021 med sikte mot 2030 finns att ta del av, i sin helhet, på morakommun.se

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Pandemin är långt ifrån över och det är svårt att överblicka dess långsiktiga konsekvenser. I västvärldens länder har det genomförts omfattande insatser för att dämpa pandemins påverkan på ekonomin. Centralbankernas styrräntor har sänkts och programmen av kvantitativa lättnader har utökats. Regeringarna har sjuösatt omfattande krisåtgärder och bedrivit en expansiv finanspolitik.

Även den svenska staten har bidragit och bidrar med omfattande stimulanser, vilket gör att den offentliga sektorns skuld har ökat.

Både i år och 2022 beräknas hög BNP-tillväxt. Vändningen i ekonomin har gått snabbt, mycket tack vare stimulanser i Sverige och i omvärlden. Trots sysselsättningsuppgången efter pandemins första fas ligger antalet arbetade timmar för andra kvartalet i år två procent lägre än kvartalet före pandemin. Det råder därmed ingen tvekan om att Sverige fortfarande befinner sig i en lågkonjunktur. Inte förrän i mitten av 2023 förväntas ekonomin nå en normalkonjunktur.

När svensk konjunktur nu stärks är det viktigt att gå från efterfrågestimulans till strukturåtgärder som gagnar den långsiktiga ekonomin. Det handlar särskilt om tre områden; få personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i arbete, att genomföra klimatrelaterade investeringar och att ställa om välfärden med hjälp av digitalisering och modern teknik.

De kommande åren förväntas en relativt stark ekonomi i kommuner och regioner, främst beroende av det lägre demografiska trycket, den expansiva finanspolitiken och den konjunkturrella återhämtningen, för att sedan falla successivt fram till 2025. Flera kommuner och regioner kommer även kommande år att behöva vidta åtgärder för att få ekonomin i balans.

I tabellen nedan jämförs skatteunderlagsprognoser från SKR, regeringen och ESV för åren 2020–2024. SKR:s syn på skatteunderlagstillväxten är mer positiv än vad regeringen presenterade i budgetpropositionen.

Prognoser för skatteunderlagets förändring i procent totalt för riket åren 2020 – 2024

	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024
SKR, sept	2,1	4,3	4,2	3,7	3,3	18,9
SKR, aug	2,1	3,7	3,6	3,4	3,1	16,9
Regeringen, sept	2,0	4,3	3,8	2,8	2,8	16,7
ESV, sept	2,2	3,9	3,0	3,3	3,5	17,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKR.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Kommunens förutsättningar för verksamhet och ekonomi bygger till stora delar på hur kommunens befolkning utvecklas avseende antal och ålder. Planering och underlag för beslut är därmed beroende av väl utvecklade prognoser om befolkningsutvecklingen. Nuvarande prognos för planering avser perioden 2021–2070. Moras befolkning fortsätter växa långsamt. Framför allt blir andelen äldre fler, men barn-antalet ökar också. Det betyder att kommunen behöver utöka verksamheter och investera i nya eller ombyggda lokaler och anläggningar. Det gör att kommunen de kommande åren behöver skärpa verksamhetsplaneringen, bli effektivare och planera investeringar smartare.

Under prognosperioden 2021–2070 beräknas en ökning på 5,1 procent då befolkningen antas uppnå 21 591 invånare. Tillväxttakten hämmas av strukturen av en åldrande befolkning och som en följd därav ger ett större negativt födelsenettotal i slutet av prognosperioden.

KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

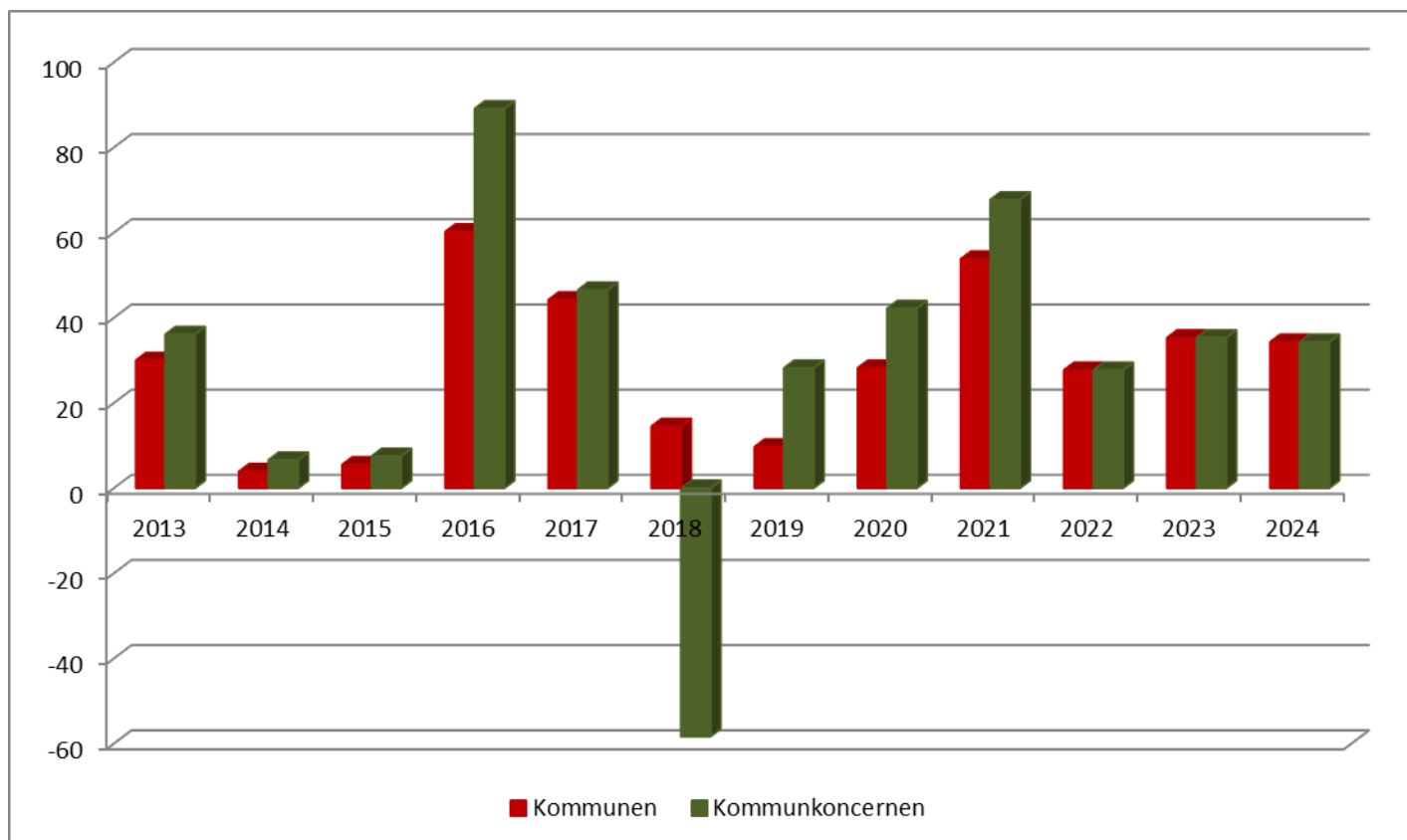
Kommunens ekonomiska förutsättningar påverkas i hög grad av de satsningar och åtgärder som regering och riksdag tar beslut om för att dämpa effekterna av konjunkturedgången. Statsbidragen har under 2021 ökat och en del av dessa kommer att finnas kvar under kommande år. En stor del av statsbidragen är dock fortfarande riktade och kortsiktiga, vilket försvårar kommunens möjligheter att planera på längre sikt. Jämfört med tidigare plan för 2022 som beslutades i juni 2021 innebär SKR:s senaste skatteunderlagsprognos (september 2021) att Mora kommuns totala intäkter från skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift beräknas öka med cirka 11,4 miljoner kronor. Beräkningen baseras på ett antagande att invånarantalet kommer att uppgå till 20 500 invånare per 1 november 2021. Därutöver innebär det riktade permanenta statsbidraget för äldreomsorgen ett tillskott på cirka 10,8 miljoner kronor för Mora kommun. Beslut om detta statsbidrag fattas i december 2021 när riksdagen fattar beslut om budget.

Finansieringen av välfärden och kompetensförsörjningen är de främsta utmaningarna för Mora kommun, liksom för övrig offentlig sektor. För att klara finansieringen av välfärden framöver kommer det vara än mer angeläget att dämpa ambitions- och kostnadsutvecklingen och att fortsätta effektivisera de kommunala verksamheterna. Samtidigt innebär ökande volymer i de kommunala verksamheterna att efterfrågan på arbetskraft ökar. För att möta och klara kompetensförsörjningen behöver fler komma in på arbetsmarknaden och fler arbeta mer tid.

RESULTAT

När politiska prioriteringar fastställts beräknas årets resultat till 27,7 miljoner kronor. För åren 2023 och 2024 beräknas resultaten till 35,3 respektive 34,3 miljoner kronor. Det motsvarar ett resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag på 2,0 procent 2022, 2,4 procent 2023, 2,3 procent 2024.

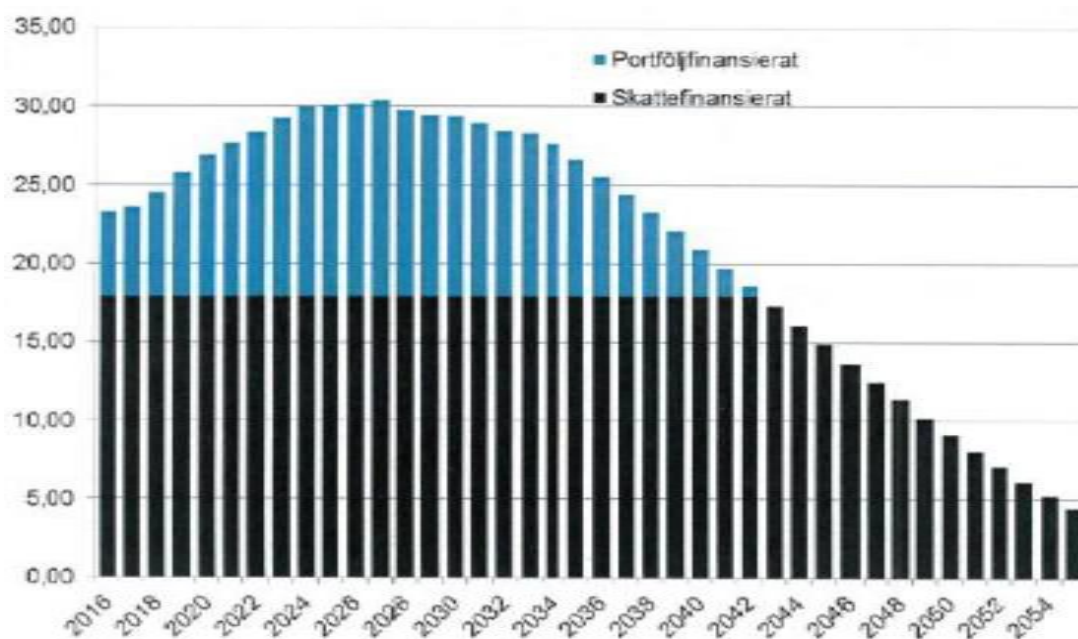
Resultat åren 2013–2020 samt prognos 2021 och budget 2022–2024 i miljoner kronor för kommunen och kommunkoncernen.

PENSIONER

Finansieringen av pensionsskulden som intjänades före 1998 har tidigare byggt på antagandet om en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera dessa pensioner via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut med en svagare tillväxt och ökande behov av kommunal service, samtidigt som pensionsutbetalningar från intjänande före 1998 ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet. Därför har Mora kommun i ett antal år öronmärkt delar av resultatet för att kunna använda under de år när utbetalningarna är som störst och det kan bli svårt att klara balanskravet, totalt har 146 miljoner kronor öronmärkts. Sedan år 2000 har avsättningar skett till en pensionsfond för att möta kommande utbetalningar. Den uppgår för närvarande till 195 miljoner kronor. Under de senaste åren har ingen avsättning skett till fonden.

Det övergripande förvaltningsmålet är främst att skapa en buffert för att finansiera stigande pensionsutbetalningar. Fonderingen kan således användas för att ”kapa topparna” och jämna ut kassaflödena till dess betalningarna avtar, se diagrammet nedan (vänster axel; mkr). En viktig del i förvaltningsuppdraget är etiska aspekter på pensionsfondens placeringar. Den totala pensionsskulden uppgick vid det senaste årsskiftet till 539 miljoner kronor och ansvarsförbindelsen utgör 83 procent av skulden.

EKONOMISKA RAMAR

I kommunplanen fastställs kommunens övergripande driftbudget 2022 med plan för 2023–2024. Kommunplanen innehåller också kommunens investerings- och exploateringsbudget 2022 med plan för 2023–2024.

Utgångspunkten för driftsbudgeten är flerårsplanen 2022–2023 som fastställdes av kommunfullmäktige i december 2020, planeringsanvisningarna för 2022, planprioriteringar 2022 samt lokalförsörjningsplan 2022. Driftbudgeten har uppdaterats med nya skatteunderlagsprognoser, pensionsprognoser samt med justeringar under planeringsdagar med kommunens ledningsgrupp.

Förändringen av de ekonomiska ramarna har skett utifrån en analys av nämnders rådande underskott, redovisade behov och kostnadsökningar för kommande år samt redovisade förslag till besparingar och demografiska förändringar.

Nämnderna erhåller en totalram av fullmäktige. Inom den ska fullmäktiges riktade mål uppfyllas samt de lagar och regler som nämnden har att följa. Nämnderna har skyldighet att omdisponera

sin budget för att klara detta. God ekonomisk hushållning bedöms genom att målen är uppfyllda eller att ansträngningar gjorts för att nå dem och att mätningarna visar att verksamheten är på rätt väg. Dessutom ska nämnderna inte överskrida sina tilldelade ramar.

FINANSIERING

Finansiering av kommunens verksamhet sker främst genom skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift, generella och riktade statsbidrag samt avgifter som invånare betalar för barnomsorg, äldreomsorg med mera.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Vid beräkning av skatteintäkter och utjämning har SKR:s skatteunderlagsprognos från april 2021 använts. Utgångspunkten i beräkningen är att kommunen förväntas ha 20 500 invånare per 1 november 2021, 20 525 invånare per 1 november 2022 och 20 550 invånare per 1 november 2023.

I beräkningarna har kända förändringar av de generella statsbidragen beaktats utifrån regeringens budgetproposition. Riktade statsbidrag har ej beaktats och således inte heller statens permanenta satsning för äldreomsorgen. Dessa riktade statsbidrag beaktas inom nämnderna.

Borgensavgifter

Kommunen lämnar borgen till främst sina bolag. Detta innebär att bolagens lånekostnader blir lägre än utan kommunal borgen. Borgensavgift utgår med 0,3 procent på det utestående borgensbeloppet. Vid beräkning utifrån den borgen som kommunen har utställt i dagsläget, uppgår därmed den budgeterade intäkten till cirka 3 miljoner kronor.

Revidering av taxor och avgifter

Enligt uppdrag i planeringsanvisningarna har nämnderna sett över om det behöver göras justeringar av taxor och avgifter inom nämndens verksamhetsområde. Eventuella taxeändringar beaktas inom nämnderna.

KOSTNADSÖKNINGAR

Demografi

Ett arbete pågår med att ta fram en resursfördelningsmodell som ska ta hänsyn till volymförändringar inom förskola, grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg. Modellen bygger på en beräknad kostnad per individ i de olika verksamheterna och ska hantera volymförändringar mellan åren. Modellen beräknas vara klar till revidering av kommunplan.

Personal

Varje år avsätts 22 miljoner kronor inklusive personalomkostnadspålägg till ett löneutrymme att användas för en gemensam lönebildningsprocess inom kommunen. Förutsatt att löneökningarna hamnar inom den nivå som täcks av planerat löneutrymme får nämnderna kompensation i ramen i förhållande till utfallet av lönerrevisionen. Den blir därefter nivåhöjande för kommande års ram.

Lokaler

Ett arbete pågår med att ta fram en ny internhyresmodell. Modellen beräknas vara klar till revidering av kommunplan.

Drifts- och avskrivningskostnader till följd av investeringar

Medel finns avsatta i driftbudgeten för beräknade kapitalkostnader som är hänförliga till investeringar i kommunens fastigheter.

Övriga pris- och kostnadsökningar

Inga medel finns avsatta till generella pris- eller kostnadsökningar. Eventuella pris- och kostnadsökningar ska hanteras inom ram av nämnderna genom effektiviseringar.

SAMMANSTÄLLNING AV DE FÖRÄNDRINGAR SOM HITTILLS PLANERATS FÖR RESPEKTIVE NÄMND

- **Kommunstyrelsen** tillförs en tillfällig ramökning 2022 för arbetet med heltidsresan med 5 000 tkr, 345 tkr för en upphandlartjänst som delas med Orsa och Älvdalen och där Moras del är 50 procent, 212 tkr för en jurist till ÖFM som delas med fem kommuner och där Moras del är 30,1 procent, 553 tkr för 1,5 tjänster till gemensam servicenämnd för löneadministration som delas med Orsa och Älvdalen och där Moras del är 60 procent, 120 tkr för en VA-strategitjänst som delas med Orsa och Älvdalen och som finansieras till 50 procent av kommunerna samt 1 350 tkr för två objektledare som omfördelas från digitaliseringsmedel.
- **Kultur- och fritidsnämnden** har en tillfällig ramökning 2021 återtas till finansförvaltningen med 100 tkr.
- **Servicenämnden** tillförs 783 tkr i ramökning för kundtjänstfunktion.
- **För- och grundskolenämnden** tillförs ramförstärkning med 5 000 tkr för satsning på skolresultat.
- **Gymnasienämnden** tillförs ramförstärkning med 5 300 tkr för volymökning.
- **Socialnämnden** tillförs ramförstärkning med 30 000 tkr för volymökning.
- **Byggnadsnämnden** tillförs ramförstärkning med 600 tkr för två tjänster på planenheten där 50 procent finansieras av Mora och Orsa och där Moras del är 75 procent.
- **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** tillförs ramförstärkning med 262 tkr för tillsyn och handläggning.
- **Valnämnden** tillförs ramökning 2022 med 150 tkr då det är ett valår.
- **Övriga nämnder** har oförändrade ramar enligt plan.

NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR FÖRÄNDRAS ENLIGT FÖLJANDE MELLAN ÅREN (UTGÅNGSLÄGE 2021)

Belopp, tkr	2022	2023	2024
För- och grundskolenämnd, ramökning	5 000		
Servicenämnd, ramökning kundtjänstfunktion	783		
Gymnasienämnd, ramökning volymförändring	5 300		
Socialnämnd, ramökning volymförändring	30 000		
Kommunstyrelse, ramökning heltidsresan återtas	-5 000		
Kommunstyrelse, tillfällig ramökning heltidsresan	5 000	-5 000	
Kommunstyrelsen, ramökning	2 580		
Byggnadsnämnd	600		
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	262		
Valnämnd	150	-150	
Kultur- och fritidsnämnd, tillfällig ramökning återtas	-100		

AVSATTÄ MEDEL

Utifrån god ekonomisk hushållning har kommunen reserverat medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har två olika sorters avsatta medel; resultatutjämningsreserv (RUR) och öronmärkta medel för pensionskostnader.

Kommunerna har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till RUR. Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkterna i en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för reserven och att göra en avsättning om 58,2 mkr. Riktlinjerna reviderades 2019. Av årets resultat 2020 avsattes ytterligare 9,5 mkr.

Kommunen har även öronmärkt delar av tidigare års resultat för framtida pensionskostnader. I samband med årsredovisningarna 2005–2013 öronmärktes medel för framtida ökade kostnader för pensioner.

De avsatta medlen uppgick den 31 december 2020 till totalt 213,4 mkr.

Avsatta medel, mkr	31 dec 2020
RUR, tidigare avsatt	58,2
RUR, reservation bokslut 2020	9,5
Öronmärkta medel pensioner	145,7
Totalt	213,4

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR

Investeringsplanen inrymmer både investeringar för kommunens egna verksamheter samt strategiska investeringar i infrastruktur, det vill säga gator, vägar, stadsutvecklande åtgärder, handelsområden med mera. Nedan beskrivs några av de större investeringarna.

Befolkningsprognosen för äldre visar att det kommer behövas fler boendeplatser och i investeringsplanen för 2022–2024 finns medel avsatta.

Sedan 2002 har kommunen byggt ett fiberbaserat **stadsnät** med syfte att förse kommunens egna verksamheter med goda kommunikationsmöjligheter och att underlätta för bygdens näringsliv och privatpersoner. Utbyggnaden har hittills gett cirka 98 % av Moras hushåll möjlighet att ansluta sig till nätet och under perioden 2022–2024 kommer Garsås och mindre områden att anslutas samt att en del förtätningar kommer ske i redan utbyggda områden. Kostnaden för stadsnätet är till stor del finansierad via anslutningsavgifter.

Under 2016 tecknades ett avtal med Trafikverket avseende **genomfart Mora**. Avtalet ligger till grund för en medfinansierad investering vilken tog fart hösten 2020 och beräknas vara klart till hösten 2024. Det finns även medel avsatta för kommunens egna investeringar i anslutning till projektet.

För att kunna möta upp gymnasiets behov av lokaler, finns det under 2022–2023 medel avsatta för lokaler till byggprogrammet och skidgymnasiet.

I förskoleplanen har det beslutats om en förtätning av centrala förskoleenheter. Ett första steg i planen är att bygga en ny förskola med sex avdelningar på Tuvanområdet. Tidplanen för bygget inleds med projektering och upphandling under hösten 2021 och sedan byggstart under våren 2022. Inflyttning i de nya lokalerna planeras till hösten 2023.

Övriga infrastrukturinvesteringar avser trafiksäkerhetsåtgärder, viss utbyggnad av gång- och cykelvägar, tillgänglighetsåtgärder och investeringar i parker och andra allmänna platser.

Övriga fastighetsinvesteringar avser främst energi- och tillgänglighetsåtgärder samt lokalanpassningar i kommunens verksamheter. Kommunen har även gjort en lokalöversyn av samtliga fastigheter i syfte att ta fram en långsiktig lokalförsörjningsstrategi. Denna ligger till grund för eventuella investeringar för **verksamheternas lokalbehov**, där ett arbete fortlöper. För åren 2022–2024 finns medel avsatta för underhåll i kommunens fastigheter, fritidsanläggningar och för underhåll av gator och vägar enligt underhållsplan. Det finns även medel avsatta för investeringar i inventarier för nämnderna som beslutas av lokalstyrgruppen.

I juni 2021 fattade kommunfullmäktige ett inriktningsbeslut gällande Strandenprojektet. Inriktningsbeslutet innebär att gå vidare med att kommunen hyr och upplåter till en extern aktör att bygga en 7-9 skola för cirka 800 elever, en fullstor idrottshall med läktare klassad för bollsport, en blackbox, lämna Rosa huset orört till sitt yttre, på Noretskolan skapa plats för förskoleplatser samt en byggrätt med bostäder på Morkarlbyhöjden 7-9. Men även att minst 300 bostäder utöver de på Morkarlbyhöjden ska byggas inom en tioårsperiod. I den reviderade investeringsbudgeten är således medel för en högstadieskola inte med, men beroende av vad som framkommer i det fortsatta arbetet kring högstadium får det beaktas i kommunplan 2023.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - EXPLOATERING

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för bostads- och industriändamål.

Kommunens nya bostadsområde ovanför lasarettet, **Måmyren**, färdigställdes 2017. Under 2020 såldes de sista tomterna för privatbostäder och under 2022–2024 fortsätter tomtförsäljningen för byggnation av nya flerbostadshus.

Industriområdet **Örjastäppan** har utökats under 2017 och under 2021 påbörjades även etapp 2. Försäljningen av tomter på etapp 1 och 2 kommer fortsätta under 2022.

Området kring **Färnäs kvarn** är ett annat område avsatt för handel. Området blev klart för tomtförsäljning under 2019 och några tomter är sålda. Försäljningen kommer fortsätta under 2022.

RESULTATBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamheternas netto	-1 220 228	-1 273 756	-1 324 065	-1 341 899	-1 376 599
Avskrivningar	-55 123	-57 700	-61 300	-63 300	-67 200
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 275 351	-1 331 456	-1 385 365	-1 405 199	-1 443 799
Skatteintäkter	966 494	1 001 917	1 028 144	1 064 427	1 095 042
Generella statsbidrag och utjämning	347 499	372 229	387 722	380 519	388 773
VERKSAMHETENS RESULTAT	38 642	42 690	30 501	39 747	40 016
Finansiella intäkter	10 029	16 307	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-5 541	-5 200	-6 000	-7 600	-8 900
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	43 130	53 797	27 701	35 347	34 316
Extraordinära poster	-14 968	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	28 162	53 797	27 701	35 347	34 316
<i>Resultat i andel av skatter och statsbidrag</i>	<i>2,1%</i>	<i>3,9%</i>	<i>2,0%</i>	<i>2,4%</i>	<i>2,3%</i>

KASSAFLÖDESBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	28 162	53 797	27 701	35 347	34 316
Justering för av- och nedskrivningar	70 091	57 700	61 300	63 300	67 200
Justering för gjorda avsättningar	17 230	6 300	12 000	1 400	3 300
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-1 718	0	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	113 765	117 797	101 001	100 047	104 816
Ökning-/minskning+ kortfristiga fordringar	-20 095	0	0	0	0
Ökning+/minskning- kortfristiga skulder	36 209	0	0	0	0
Ökning-/minskning+ förråd	6 003	112	-12 000	8 000	7 000
Kassaflöde från den löpande verksamheten	176 072	117 909	89 001	108 047	111 816
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-70 437	-66 043	-95 740	-104 300	-96 900
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 108	0	0	0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-69 329	-66 043	-95 740	-104 300	-96 900
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	20 000	0	40 000	0	0
Förändring av långfristiga skulder	1 170	-45 000	0	0	0
Förändring av långfristiga fordringar	4 200	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	25 370	-45 000	40 000	0	0
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning bidrag Genomfart Mora	-11 963	-13 658	-11 500	-42 125	-12 350
Kassaflöde från bidrag till infrastruktur	-11 963	-13 658	-11 500	-42 125	-12 350
ÅRETS KASSAFLÖDE	120 150	-6 792	21 761	-38 378	2 566

BALANSBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	1 053 768	1 062 111	1 096 551	1 137 551	1 167 251
Finansiella anläggningstillgångar	126 262	130 780	142 280	138 480	134 680
Summa anläggningstillgångar	1 180 030	1 192 891	1 238 831	1 276 031	1 301 931
Omsättningstillgångar	553 715	5692 388	593 249	574 871	584 437
SUMMA TILLGÅNGAR	1 733 745	1 755 280	1 832 081	1 850 903	1 886 369
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR					
OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	704 127	722 789	776 586	804 286	839 633
Årets resultat	28 162	53 797	27 701	35 347	34 316
Resultatutjämningsreserv	58 171	67 671	67 671	67 671	67 671
Pensionsreserv	145 700	145 700	145 700	145 700	145 700
Summa eget kapital	936 160	989 957	1 017 658	1 053 004	1 087 320
Avsättningar	92 714	99 014	111 014	112 414	113 813
SKULDER					
Långfristiga skulder	349 660	304 660	344 660	344 660	344 660
Kortfristiga skulder	355 211	361 649	358 750	340 825	340 575
Summa skulder	704 871	666 309	703 410	685 485	685 235
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTN					
OCH SKULDER	1 733 745	1 755 280	1 832 081	1 850 903	1 886 369
<i>Pensionsförpliktelser intjänade före 1998</i>	446 435	436 287	412 243	397 528	382 951

DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
Skatteintäkter	986 057	982 425	1 024 269	1 064 427	1 095 042
Slutavräkning skatteintäkter	-19 563	19 492	3 875	0	0
Inkomstutjämningsbidrag	203 977	216 047	239 420	247 080	255 375
Kostnadsutjämningsbidrag	-3 021	-1 660	-718	-72	-750
Regleringsbidrag/avgift	20 898	60 918	51 581	36 691	36 326
Strukturbidrag	2 286	2 295	2 296	2 299	2 302
LSS-utjämningsbidrag	26 256	32 013	31 625	31 663	31 702
Välfärdsmedel	3 814	0	0	0	0
Kommunal fastighetsavgift	54 948	62 916	63 818	63 818	63 818
Välfärdsmiljarder, extra tillskott	38 341	-300	-300	-300	0
Summa skatt och statsbidrag	1 313 993	1 374 146	1 415 866	1 444 946	1 483 815

Revisorerna	-927	-909	-909	-909	-909
Kommunstyrelsen	-104 616	-110 392	-118 404	-113 404	-112 104
Valnämnd	-8	-50	-200	-50	-50
Servicenämnd för IS/IT	0	-392	0	0	0
Byggnadsnämnd	-11 253	-12 148	-13 348	-13 348	-13 348
Teknisk nämnd	-27 917	-28 072	-36 161	-36 161	-36 161
Kultur- och fritidsnämnd	-47 456	-49 623	-49 622	-49 622	-49 622
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-4 910	-4 990	-5 452	-5 452	-5 452
Servicenämnden	-12 552	-19 386	-25 066	-25 066	-25 066
För- o grundskolenämnd	-373 760	-391 696	-397 681	-397 681	-397 681
Gymnasienämnd	-106 355	-109 312	-110 093	-110 093	-110 093
Socialnämnd	-565 967	-574 522	-559 278	-569 278	-579 278
Kapitalkostnader finans	-16 420	-7 950	-5 000	-10 000	-14 500
Kapitalkostnader planerat uh	0	0	-750	-2 500	-5 000
Internhyra att fördela	0	0	0	0	0
Genomfart Mora kostnadsföring	0	0	-1 000	-3 800	-3 800
Summa nämnder	-1 272 141	-1 309 442	-1 322 964	-1 337 364	-1 353 064
Medel till KS förfogande	0	-10 200	0	0	0
Medel för extraordinära händelser			-15 000	-15 000	-15 000
Kapitalkostnader	72 919	70 900	72 900	74 600	79 100
Centralt löneutrymme	451	0	-16 835	-38 835	-60 835
Omställningsmedel	0	-1 213	-3 500	-500	-500
Digitaliseringsmedel	-1 832	-3 100	-2 966	-700	-700
Hållbarhetsmedel	-2 013	-3 400	-5 000	-3 000	-2 000
Personalomkostnader	273 565	280 000	275 000	280 800	282 500
Arbetsgivaravgift	-211 621	-219 000	-219 700	-224 500	-224 800
Förändring pensionsavsättning	-17 230	-6 300	-12 000	-1 400	-3 300
Årets intjänade, individuell avs	-37 496	-42 000	-43 000	-44 000	-45 000
Pensionsutbetalningar	-34 167	-30 000	-31 000	-32 000	-33 000
Förändring semesterlöneskuld	-5 631	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	36 945	35 687	-1 101	-4 535	-23 535
Summa verksamhetens netto	-1 235 196	-1 273 756	-1 324 065	-1 341 899	-1 376 599

INVESTERINGSBUDGET

Investeringar - projektnamn	Beslut finns	Finansiering	Total Investering	Prognos	Budget	Plan	Plan
				2021	2022	2023	2024
Nya särskilda boenden	Nej	Sk/avg	81 000		500	500	40 000
Förskolor	Nej	Sk	63 000		20 000	43 000	
Kommunala kök	Nej	Sk	10 000		3 000	2 000	2 000
Laddinfrastruktur	Nej	Sk	1 900		1 900		
Lokaler byggprogram, skidgymnasiet	Nej	Sk	7 000		3 700	3 300	
Arbete och Utveckling, lokaler	Nej	Sk	1 600		1 600		
Siljansfors damm	Nej	Sk	2 500		2 500		
Investeringsbehov					33 200	48 800	42 000
Arenautveckling	Ja	Sk/avg		5 000			
Kommunala kök	Ja	Sk		2 300			
Kundtjänst	Ja	Sk		106			
Laddinfrastruktur	Ja	Sk		184			
Genomfart statlig medfinansiering	Ja	Sk		13 658	11 500	42 125	12 350
Genomfart anläggningstillgång	Ja	Sk		1 000	4 300		
Moragatan	Ja	Sk		10 000			
Ny Brandstation	Ja	Sk		710			
Utbyggnad förskolan	Ja	Sk		1 000			
Stadsnätutbyggnad	Ja	Sk/avg		7 000	3 000	1 000	1 000
Pågående investeringar				40 958	18 800	43 125	13 350
Gång- och cykelvägar enligt cykelplan	Ja	Sk		3 000	5 000	1 000	1 000
Upprustning centrummiljöer	Ja	Sk		1 000	1 000	1 000	1 000
Planerat fastighetsunderhåll	Ja	Sk		13 000	13 000	13 000	13 000
Investeringar fritidsanläggningar	Ja	Sk			5 000	5 000	5 000
Planerat vägunderhåll	Ja	Sk		5 000	15 000	15 000	15 000
Infrastruktur nätverk IT	Ja	Sk		4 877	5 600	9 700	9 100
Lokalbehov vht - Lokalstyrgrupp	Ja	Sk		4 500	3 000	3 000	3 000
Övr fastighetsinvesteringar	Ja	Sk		4 000	2 000	2 000	2 000
Övr infrastrukturinvesteringar	Ja	Sk		2 800	1 800	1 800	1 800
Inventarier nämnder - Lokalstyrgrupp	Ja	Sk		3 000	3 840	3 000	3 000
Löpande investeringar				41 177	55 240	54 500	53 900
Summa totalt				82 135	107 240	146 425	109 250

I kommunplan som beslutades i juni 2021 fanns medel i investeringsbudget för högstadium år 2023 och 2024. Dessa finns inte med i ovanstående investeringsbudget. Ett inriktningsbeslut togs i juni och beroende av vad som framkommer i det fortsatta arbetet kring högstadium får det beaktas i kommunplan 2023.

EXPLOATERINGSBUDGET

Planerade/prognos	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
exploateringsprojekt	-112	12 000	-8 000	-7 000
Måmyren	-2 016	- 1 500	- 3 500	- 3 000
Örjastäppans industriområde etapp 1	0	- 1 500	- 1 000	-1 000
Örjastäppans industriområde etapp 2	500	9 000	-1 500	-1 500
Exploatering tomter	54	8 000	-	-
Färnäs kvarn handelsområde	-2 000	- 2 000	- 2 000	-1 500
Ströms fd sågverk miljösanering, etapp 2	-400	-	-	-
Saxviken miljösanering, etapp 3	3 750	-	-	-
Canadaomr-förl Gustavs väg	0	-	-	-

UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Mora kommuns högsta beslutande organ är kommunfullmäktige. Enligt Kommunallagen beslutar kommunfullmäktige i ärenden av principiell beskaffenhet eller i ärende av större vikt för kommunen, främst om

- mål och riktlinjer för verksamheten
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
- val av ledamöter och ersättare i nämnde, styrelser och beredningar
- val av revisor och revisorsersättare
- grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
- årsredovisning och ansvarsfrihet
- folkomröstning i kommunen.

KOMMUNSTYRELSE

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning och har till uppgift att driva de strategiska utvecklings- och framtidsfrågorna för Mora kommun.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att samordna planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska ha insyn, uppsikt och kontroll över den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen och i de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ingår att leda, samordna, utveckla och följa upp nämndernas arbete vad gäller

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- kommunens ekonomi och budgetprocess
- utformningen av kommunens löne- och personalpolitik
- kommunens interna och externa kommunikation
- kommunövergripande strategiska satsningar.

Kommunstyrelsens förvaltning är kommunstyrelseförvaltningen som ansvarar för områden som kansli, utredning, kommunikation, HR, strategisk ekonomi, upphandling, säkerhet, samhällsutveckling och näringslivsfrågor.

VALNÄMND

Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för att genomföra allmänna val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige och till EU-parlamentet, samt för folkomröstningar som riksdagen eller kommunfullmäktige beslutat om.

ÖVERFÖRMYNDARE

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet som rekryterar, utbildar och utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarens uppgifter framgår av lagar i föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen. Överförmyndaren står under tillsyn av länsstyrelsen.

Mora kommun samverkar med kommunerna Orsa, Älvdalen, Vansbro, Rättvik och Leksand kring överförmyndarfrågor. Det gemensamma överförmyndarkansliet har sitt säte i Mora.

Överförmyndare i samverkan i övre Dalarna har till uppdrag att på ett enhetligt och rättssäkert sätt driva och utveckla verksamheten.

Huvudsakliga arbetsuppgifter är

- tillsyn över ställföreträdare
- löpande handläggning
- granskning av redovisningshandlingar
- rekrytering och utbildning av ställföreträdare.

FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND

I Mora kommun finns sjutton kommunala förskolor, tre familjedaghem, elva kommunala skolor, en grundsärskola, en resursskola och elva fritidshem. Kommunen har en verksamhet som är helg- och kvällsöppet samt öppen förskola. För- och grundskoleförvaltningen har en central elevhälsoenhet.

Förskolans, grundskolans (inklusive förskoleklass och fritidshem) och grundsärskolans uppdrag är att nå de nationella målen i läroplanen för respektive verksamhetsform.

För- och grundskolenämnden har ansvaret för att den kommunala förskolan och skolan håller den kvalitet och har de resurser som krävs för att nationella mål uppfylls och utbildningen genomförs enligt de krav som ställs i 2 kap. 8 § i skollagen.

Huvudmannens ansvar innebär att fördela resurser och organisera verksamheten efter de lokala förutsättningarna samt att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls. Grundläggande i huvudmannens ansvar är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att den förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

SOCIALNÄMND

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

Äldreomsorgen bedriver verksamhet för personer med omfattande behov av vård- och omsorg. Det finns 229 platser för särskilt boende, 8 platser för växelvård och ca 600 personer som har någon form av hemtjänst.

Socialnämnden har även ansvaret för hemsjukvård i ordinärt boende för cirka 100 personer, samt hälso- och sjukvårdsansvar inom särskilt boende, gruppboende och daglig verksamhet. Inom socialnämndens ansvar finns anhörigstöd till dem som vårdar eller stödjer en närstående.

Inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning bedrivs gruppboende och boendestöd för totalt ca 130 personer, samt korttidsboende för barn och ungdomar.

Arbete och utveckling bedriver daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning och verksamhet för personer som behöver arbetsträning eller annat stöd för att komma ut i arbetslivet.

Individ- och familjeomsorgens vuxenenhet arbetar med ekonomiskt bistånd, våld i nära relation, missbruk och öppenvård. Barn- och ungdomsenheten arbetar med stöd och insatser till barn, unga och familjer samt ensamkommande barn och ungdomar, samt bedriver stödboenden och öppenvårdsinsatser för barn och unga.

Integrationsenheten tar emot och bosätter nyanlända som har fått permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd i enlighet med bosättningslagen och arbetar för att förbättra integrationen.

Socialnämnden bedriver även familjerådgivning/familjefrid och Centrum mot våld i Mora, Orsa, Älvdalen samt Malung-Sälens kommuner. Socialnämnden har även myndighetsutövning och tillsyn utifrån alkohol- och tobakslagen.

Mora kommun har värdskap för verksamheten som bedrivs inom ramen för Norra Dalarnas Myndighetsservice som bedriver myndighetsutövning inom socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och familjerätt i kommunerna Mora, Orsa och Älvdalen. Mora är även värdkommun för personligt ombud som verkar i sju kommuner.

SERVICENÄMND

Nämnden ansvarar för att samordna och utföra de aktiviteter som stödjer kommunens övriga verksamheter inom följande områden: kost- och måltidsverksamhet, vaktmästerifunktionen inom kommunen, kundtjänst, intern administrativ service såsom posthantering och mötestekniksutrustning, fordonsförsörjningsverksamhet, bemanningsverksamhet inom omsorgs- och utbildningsverksamheten innebärande att utifrån uppdrag från socialnämnden, för- och grundskolenämnden samt gymnasienämnden tillhandahålla vikarier med relevant kompetens, och operativ säkerhetsverksamhet.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för och fullgör kommunens uppgifter inom kultur-, biblioteks- och fritidsområdet. Nämnden ansvarar för den verksamhet som bedrivs men ansvarar inte för drift och skötsel av lokaler eller anläggningar.

Nämndens ansvarsområde omfattar biblioteksverksamhet, kulturminnesvård, bygdearkiv, allmänkulturell verksamhet, kulturskola, fritidsgårdsverksamhet, simhallsverksamhet, anläggningsbokning, föreningsdialog, föreningsbidrag, bidrag till studieförbunden, uthyrning av kultur- och fritidslokaler och anläggningar till föreningar och allmänheten och försäljning av skidspårkort.

Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lotterilagen och lag om anordnande av visst automatspel.

TEKNISK NÄMND

Tekniska nämnden ansvarar för drift, underhåll och ägande avseende gator, stadsnät, allmänna platser, mark, vindkraftverk, skog, kommunens anläggningar för idrott och fritid samt kommunens fastigheter.

Tekniska nämndens ansvar är att tillhandahålla anläggningar och lokaler som ger förutsättningar för god arbetsmiljö och funktion till kommunens kärnverksamheter och allmänhet.

BYGGNADSNÄMND

Byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom

- byggande enligt plan- och bygglagen
- bostadsanpassningsbidrag
- mät- och kartfrågor samt geografiska informationssystem, GIS
- fastställande av lägenhetsnummer.

Byggnadsnämnden ska verka för en god byggnadskultur och en estetisk tilltalande stads- och landskapsmiljö. Nämnden ska också ta de initiativ som behövs i frågor om byggande och fastighetsbildning. För att kunna ta dessa initiativ krävs att man följer utvecklingen inom kommunen ur plan- och byggnadssynpunkt.

GEMENSAM SERVICENÄMND IT

Den gemensamma partsavsikten avser samverkan kring gemensamma IT-resurser inom strategisk utveckling, projekt, objektförvaltning, samt drift och IT-säkerhet.

Nämnden ska genom samordning av verksamheter optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen, och verka för kvalitetsförbättringar. Nämnden ansvarar för och ska ge ett effektivt IT-stöd till de samverkande kommunernas verksamheter. Stödet till kommunerna tillhandahålls i form av tjänster.

GEMENSAM GYMNASIENÄMND

Gymnasienämnden erbjuder tolv nationella program varav sex högskoleförberedande och sex yrkesprogram. Mora gymnasium erbjuder idrottsutbildningar inom b.la. fotboll, ishockey, längdskidor, skidororientering och innebandy. Idrottsleverna motsvara mer än en tredjedel av eleverna, både riksrekryterande och lokala idrottsutbildningar. Skolan har även lärling, fyra introduktionsprogram, gymnasiesärskola, grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, yrkeshögskola, särvtvux, SFI och hjälp till distansstudier för elever som läser mot högskolor via Mora högskolecentrum.

Syfte med samverkan är att optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen och verka för kvalitetsförbättringar.

GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning ansvarar för myndighetsutövning gällande äldreomsorg, funktionshindrade, familjerätt och systemadministratörer.

I verksamheten för äldre och funktionshinder regleras verksamheten främst av socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De personer i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner som uppfattar sig ha ett behov av stöd har rätt att få sin ansökan om bistånd/stöd prövad. Prövningen sker genom en formaliserad process, där myndighetsutövaren står för bedömningen av hjälpbehovet samt beslutar om lämplig insats, alternativt helt eller delvis avslår ansökan. Därefter är det respektive kommuns socialförvaltning som ansvarar för att verkställa det bistånd som har beviljats.

För familjerätten regleras verksamheten främst av föräldrabalken (FB) och SoL. Familjerätten handlar om frågor gällande vårdnad, boende och umgänge samt faderskap och adoption. Flertalet av dessa frågor beslutas av allmän domstol där familjerätten lämnat yttranden/upplysningar/utredningar och i vissa frågor kan nämnden själv bestämma. En annan viktig del av familjerättens verksamhet är en rådgivande verksamhet, frivilliga samarbetsamtal.

MORA ORSA MILJÖNÄMND

Mora och Orsa kommuner har sedan 1968 haft ett gemensamt miljökontor och från 2011 även en gemensam miljönämnd. Utifrån visionen "God livskvalitet för generationer" arbetar miljökontoret för att skydda människors hälsa, säkerställa god livsmedelshygien, bevara den biologiska mångfalden, främja hushållning av naturresurser och förhindra utsläpp som förorenar luft, mark eller vatten. Arbetet utförs enligt miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och strålskyddslagen och miljökontoret ser till att företag, privatpersoner och offentliga verksamheter följer lagarna genom kontroller, inspektioner, information och vägledning.

GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION

Nämndens verksamhet genomförs av Norra Dalarnas Löneservice och är en gemensam avdelning för löneadministration i Älvdalen, Orsa och Mora kommun.

Den gemensamma servicenämnden fullgör de samverkande kommunernas uppgifter inom löneområdet. Nämnden ska bedriva en ekonomisk effektiv verksamhet inom löneområdet enligt var och en av kommunernas gällande författningar och frivilliga åtaganden samt samnyttja och säkra kompetensen och kvaliteten inom nämndens verksamhetsområde.

Ambitionsnivån ska vara samma lönesystem och samma lönerutiner i alla anknutna kommuner. Norra Dalarnas Löneservice hanterar även löner åt de kommunala bolagen Morastrand AB, Nodava AB, Orsa Lokaler AB, Orsabostäder AB, Norra Dalarnas Fastighets AB och systerbolag till dessa bolag samt Brandkåren Norra Dalarna.

MORAVATTEN AB

Bolaget ska äga och förvalta Mora kommuns återvinningscentral, vatten och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar. Bolaget ska, i de delar som ej innefattar myndighetsutövning, svara för renhållning i Mora kommun. Bolaget ska vidare vara ägare till Mora kommuns aktier i utförlarbolaget Nodava AB som på Moravatten AB:s uppdrag ombesörjer verksamheten inom VA- och avfallsverksamheten i Mora kommun.

MORASTRAND AB

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Mora kommun förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta och förädla fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Mora kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer och bidra till en hållbar utveckling i kommunen med avseende på etisk, miljömässigt och socialt ansvarstagande.

BRANDKÅREN NORRA DALARNA

Brandkåren Norra Dalarna bedriver verksamhet till skydd mot olyckor i de fem medlemskommunerna Leksand, Mora, Orsa, Vansbro och Älvdalen.

Syftet är att tillgodose krav och intentioner i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt att skapa goda förutsättningar att uthålligt arbeta med trygghet och säkerhet i det komplexa samhället. Kommunalförbundet ska vara en aktiv part i kommunernas samlade arbete och samordning för skydd mot oönskade händelse och samhällsstörningar.

EKONOMISK ORDLISTA

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar i takt med att de förbrukas

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) resp. hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar mm), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansieringsanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta (kalkylmässig ränta) och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet =

omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag mm.

Nettokostnader

Driftskostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i % av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd. Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, dvs säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatenhet

Verksamhet som finansieras med intäkter från utförda och sålda tjänster. Har ingen budgetram.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Anger hur stor andel av de totala tillgångarna som kommunen själv äger.

Mora kommun

Fredsgatan 16, 792 80 MORA
Tel. 0250-26 000

www.morakommun.se